

#MeToo

#MeToo Umráðandi ella fordømandi?

BARBARA HOLM
BARBARA@SOSIALURIN.FO

#MeToo. Tvey orð, sum hava rivið upp í samfeløgum kring allan heim. Valdshavarar eru fálnir orsaka av orðunum og órættað hava fingið dirvi til at standa fram og rópa: Eisini eg.

Men sum við øllum øðrum rákum elvir #MeToo eisini til mótrák. Mótrákið eitur – menn verða stigmatiseraðir og gjørdir til brotsmenn. Ella sum Sveinur Tróndarson, journalistur, sigur aðrastaðni í temanum – reyvarhol. Spurningurin er – er rørslan farin ov langt? Er gáttin fyrri at rópa "eisini eg" blivin og lág?

Áðrenn #MeToo varð skrivað fyrstu ferð, stóðu nakrar kendar kvinnur fram alment. Tær høvdu verið fyrri kynsligum ágangi. Summar beinleiðis neyðtiknar, aðrar tvingaðar til ávísar handlingar. Uppaftur aðrar kroystar av sera óhóskandi atburði. Ein og ein høvdu tær avmarkað vald til at fáa rættvísi. Ein og ein vóru tær í stórum vanda fyrri at missa sítt livibreyð ella gerast eitt miðlaoffur í einari orð-móti-orði søgu, um tær søgdu sum satt var. Men saman vóru tær sterkar. Saman fingur tær

givið Harvey Weinstein, framleiðara, hvørs atburður er upprunin til rørslna, ein veruligan smeit. Maðurin er skuldsettur av lögregluni, hevur mist virðislønir fyrri sítt yrki sum framleiðari og hevur mist sítt góða umdømi. Aðrir kendir menn úr Hollywood eru somuleiðis fangaðir í rørslni og sendirøðir sum House of Cards eru fyribils steðgaðar, meðan ákæru verða kannaðar móti mannligu stjørnunum. Tí saman hava fólk, sum hava verið fyrri kynsligum ágangi kravt, at slíkur atburður fær avleiðingar beinan vegin.

Nú, mánaðir aftaná at uppreisturin móti Harvey Weinstein byrjaði, hava kvinnur og menn kring allan knøttin rópt "eisini eg", og ongantíð áður hevur so nógv fokus verið á kynsligum ágangi. Vit hava sæð sterkar kvinnur lætna av, at tær umsiðir sleppa at siga frá sínum ágangi, og vit hava sæð menn uppliva tað sum, at fortíðin nú skal endurhyggjast við nýggjum "#MeToo-brillum". Og Gud nái tann, sum hevur lagt hond á skeiva knæi fyrri 20 árum síðani. Ov nógv, siga summi, kærkomið, siga onnur.

Spurningur, sum nú reisir seg er – eru vit farin ov langt?

Spyrt tú 100 franskar kvinnur, sum herfyri

sendu eitt alment skriv til miðlarnar, so er svarið ja. Sum kvinnurnar søgdu – MeToo rørslan hevur í nøkrum førum ment seg til puritanismu og eina heksajagstran eftir mannfólki. "Menn mugu hava loyvi til at royna eftir kvinnum", søgdu tær í stúranini fyrri, at tað seksuella frælsið er blivið skert.

Hesin spurningur er tann, sum vit viðgera í temasiðunum hesaferð. Elin Brimheim Heinesen sigur aðrastaðni á síðunum, at fyrri hana er tað ræðandi, at menn leggja kvinnurnar í rørslni undir at vera erkvisnar grátikonur, sum ikki tola eitt klapp í afturpartin, og nú koma 30 ár seinni seinni at grenja um tað.

- Teir litisgera hendingarnar, kvinnurnar hava verið fyrri, og gera tær, sum hava sett frámerkið á sín vanga, til láturs, sigur hon. Sveinur Tróndarson er ikki heilt samdur. Meðan hann sigur tað hava stóran týðning, at stríðast móti neyðtøku og kynsligum ágangi, so er tað farið so mikið langt, at politikarar hava lagt frá sær, tí teir hava klamsað eina kvinnu í afturpartin fyrri 30 árum síðani.

- Samstundis eru hetta somu politikarar, sum hava bumbað jørðina sundur og saman uttan nakra avleiðing, sigur Sveinur Tróndarson.

Hetta er ein ógvuliga samansettur og fjøltáttaður spurningur at svara. Tí ivaleyst er einki endaligt svar. Men á komandi síðunum kanst tú í øllum førum lesa áhugaverdar hugleiðingar og hugsanir frá fólki, sum hava fylgt alheims rákinum #MeToo. Fólk, sum royna at koma nærri svarinum upp á spurningin – eru vit farin ov langt?

Lesið temaði um rákið, sum broytti heimin og sum neyvan ikki hevur sungið sítt seinasta vers enn.

Í brævinum ávara umleið 100 kvinnuligir rithøvundar, listakvinnur og akademikarar úr Frankríki um, at MeToo-rørslan í nøkrum førum hevur ment seg til puritanismu og ein heksajagstran eftir mannfólki.

Millum tær, sum hava skrivað brævið, er filmsstjórnan Catherine Deneuve, skivur tíðindastovan AFP.

Í brævinum siga kvinnurnar sambært AFP, at menn skulu hava loyvi til at royna eftir kvinnum.